

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2016. október 18.

FÖLDRAJZ

**EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Útmutató a javításhoz

Ha egy feladatnak a javítási-értékelési útmutatóban nem szerepelő szinonim megoldása is van, a válasz elfogadható, például:

Koreai Köztársaság – Dél-Korea; rétegvulkán – sztratovulkán.

Azoknál a feladatoknál, ahol a lehetséges helyes válaszok számánál a vizsgázó több megoldást ad meg, pontot kell levonni, de az adott (rész)feladatra 0 pontnál kevesebb nem adható.

A helyesírási hibát tartalmazó, de egyértelműen értékelhető földrajzi nevek (topográfiai fogalmak) esetén jelölje a hibát, de ezért pontot ne vonjon le.

1. FELADAT**a)**

1. c 1 pont
 2. a 1 pont
 3. b 1 pont

3 pont

b)

1. Kis méretarányú térkép 1 pont
 2. Nagy méretarányú térkép 1 pont
 3. Közepes méretarányú térkép 1 pont

3 pont

c)

1. A számítás elve:
 sugár: $2 \text{ cm} \rightarrow \text{valóságban} = 20\,000 \text{ cm} = 200 \text{ m} = 0,2 \text{ km}$ 1 pont
 terület: $r^2 \times \pi = 0,2^2 \times 3,14 = 0,04 \times 3,14 = 0,1256 \text{ km}^2$ 1 pont
 A tó területe a valóságban: $0,1256 \text{ km}^2$ 1 pont
2. A számítás elve: $500 \text{ m} = 50\,000 \text{ cm}$
 $50\,000 : 10\,000 = 5 \text{ cm}$ 1 pont
 Sétaút hossza a térképen: 5 cm 1 pont
- Megjegyzés: az a), b), c) pontban más elven megkapott helyes eredményért is jár a pont.*

5 pont

Összesen 11 pont**2. FELADAT****a)**

1. Sarkcsillag 1 pont
 2. $23,5^\circ$ 1 pont
 3. $23,5^\circ$ 1 pont
 4.

a tavaszi napéjegyenlőségtől az őszi napéjegyenlőségig tartó időszakasz	$>$	az őszi napéjegyenlőségtől a tavaszi napéjegyenlőségig tartó időszakasz
---	-----	---

1 pont

5. Azt, hogy a bolygók naptávolban lassabban mozognak, mint napközben. / A Napot és a bolygót összekötő vezérsugar egyenlő idő alatt egyenlő területet sűrol. 1 pont
Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
6. Kepler 1 pont

6 pont

b)

1. H
2. I
3. I
4. H
5. I
6. H
7. H

Minden helyes válasz 1 pont.

7 pont

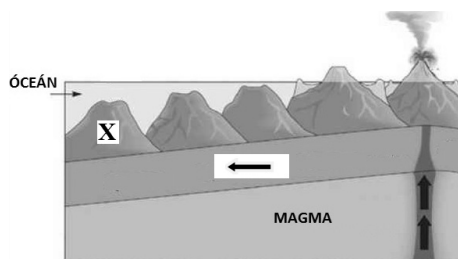
Összesen 13 pont

3. FELADAT

1. Külső mag	1 pont
2. Hőmérséklet	1 pont
3. Sűrűség	1 pont
4. Nyomás	1 pont
5. Belső mag	1 pont
6. Mágneses deklináció/elhajlás	1 pont
7. Geotermikus gradiens / földhő egyenérték	1 pont
8. Kőzetburok / litoszféra	1 pont
9. Szárazföldi kéreg / gránitos kéreg	1 pont
10. Asztenoszféra	1 pont

Összesen 10 pont

4. FELADAT

1. Forrópontos vulkanizmus / hot spot vulkanizmus	1 pont
2. Bazalt	1 pont
3. A megfelelő irányba mutató nyíl berajzolása.	1 pont
4. <u>X</u> -jel a legelső vulkáni kúpon.	1 pont
5. a lemezszegélyekhez.	1 pont
6. Hawaii-szigetek	1 pont

Összesen 6 pont

5. FELADAT

a)

A. Magas	1 pont
B. Alacsony	1 pont
C. Magas	1 pont
D. Alacsony	1 pont
E. Magas	1 pont

5 pont

- b)**
1. A hideg levegő (nagyobb sűrűsége). 1 pont
 2. A meleg levegő (kisebb sűrűsége). 1 pont
 3. A (futóáramlásokban kialakuló) ciklonok. / Kisodródó ciklonok. 1 pont
 4. Az (itt összetorló) anticiklonok. 1 pont
 5. A légnyomáskülönbség miatt. / Mert a levegő a magasabb légnyomású hely felől az alacsonyabb légnyomású hely felé áramlik. 1 pont
- Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.*

5 pont

- c)**
1. Bal kéz felé téríti el. 1 pont
 2. Jobb kéz felé téríti el. 1 pont

2 pont

- d)**
- a: A passzát szélrendszerhez. 1 pont
 - b: A passzát szélrendszerhez. 1 pont
 - f: A nyugatias szelek rendszeréhez / a nyugatias szélrendszerhez. 1 pont
 - d: A sarki szélrendszerhez. 1 pont

4 pont

- e) b** 1 pont

1 pont

- f) a** 1 pont

1 pont

Összesen 18 pont**6. FELADAT**

- a)** Oldalazó / középszakasz jelleg 1 pont
- b)** Bevágódó / felsőszakasz jelleg 1 pont
- c)** Folyóterasz /terasz 1 pont
- A folyó szakaszjellegének többszöri megváltozása ugyanazon a helyen. 1 pont
- Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.*

2 pont

Összesen 4 pont

7. FELADAT

a)

Tómedence keletkezése	Sorszám
Tektonikus eredetű	3, 7, 8
Mesterséges eredetű	11
A jégkorszaki jégtakaró által kimélyített	6
Szél által elgátolt	10
Moréna által elgátolt (végmoréna)	4
Tömegmozgásos folyamatok következtében	1
Kráterben kialakult	5
Dolinában kialakult	12
Tenger maradványa (maradványtó)	9
Folyókanyarulat lefűződésével	2

Minden jó helyre beírt szám 1 pont.

12 pont

b)

Kiszáradás, / lecsapolódás, / feltöltődés, / a vízi növényzet elszaporodása, / eutrofizáció
1+1+1 pont

Megjegyzés: bármelyik három említése esetén jár a pont. Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

3 pont

Összesen 15 pont

8. FELADAT

a) A forró / trópusi övezetben.

1 pont

1 pont

b) Kettő

1 pont

Esős évszak és száraz évszak (A sorrend nem számít.)

1+1 pont

Szavanna éghajlat

1 pont

4 pont

c)

1. Mert közelebb van az Egyenlítőhöz.

1 pont

Mert hegyvidéken (nagyobb tengerszint feletti magasságban) fekszik.

1 pont

2. Mert hegyvidéken (nagyobb tengerszint feletti magasságban) fekszik. / Mert

hosszabb a csapadékos időszak.

1 pont

Megjegyzés: bármelyik helyes indok elfogadható. Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

3 pont

- d) Amikor az egyik terület a passzát szélrendszer felszálló ágába kerül, a másik területen a leszálló légmozgás lesz a jellemző. / Eltérő félgömbön vannak. / Más időpontban kerülnek a passzát szélrendszer felszálló ágába.

Megjegyzés: bármelyik helyes indok elfogadható. Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

1 pont

- e) Aláhúzva: Amerika, Ázsia, Ausztrália

1 pont

A lehetséges helyes válaszok számánál több aláhúzása pontlevonással jár, de 0 pontnál kevesebb nem adható.

3 pont

Összesen 12 pont

9. FELADAT

- a) A fiatalkorúak aránya csökkent. 1 pont

Oka: csökken a születések száma / csökken a természetes szaporodás 1 pont

Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható. A gazdasági fejlődéssel való kapcsolatra történő utalás is elfogadható.

2 pont

- b) Növekedett / nőtt / növekszik / nő.

1 pont

Az idős népesség egyre nagyobb aránya / egyre idősebb korcsoportok jelennek meg a korfán.

1 pont

Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

2 pont

- c) D

1 pont

1 pont

Összesen 5 pont

10. FELADAT

1. A
2. B
3. B
4. D
5. B
6. A
7. C
8. C
9. A
10. B
11. B
12. C
13. A
14. C

Minden helyes válasz 1 pont.

Megjegyzés: a 14. kérdésre a B válasz is elfogadható.

Összesen 14 pont

11. FELADAT

1. I
2. H
3. I
4. I

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen 4 pont
12. FELADAT

- a) Az eladási árfolyam az adott napon: 294 Ft,
 $250\,000 : 294 = 850,34$
 Válasz: 850 svájci frankot kapott.

1 pont

1 pont

2 pont

- b) A vételi árfolyam az adott napon: 280 Ft
 $200 \times 280 = 56\,000$
 Válasz: 56 000 Ft-ot kapott vissza.

1 pont

1 pont

2 pont

- c) Válasz: Nem

Indoklás: Kevesebb forintot adtak egy svájci frankért.

Megjegyzés: Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

A forint erősödött / felértékelődött.

1 pont

1 pont

1 pont

3 pont

Összesen 7 pont
13. FELADAT

- a) I. Thaiföld
 II. Kazahsztán
 III. Oroszország
 IV. Irán
 1. Hongkong
 2. Sanghaj
 3. Peking
 4. Szöul

Minden helyes válasz 1 pont.

8 pont

- b)

- a) Jangce (Kék-folyó)
- b) Sárga-folyó (Huang Ho)
- c) Japán-tenger
- d) Himalája
- e) Tibet
- f) Csomolungma (Mount Everest)
- g) Takla-Makán
- h) Tien-san
- i) Indus
- j) Gangesz

Minden helyes válasz 1 pont.

10 pont

c)

1. 3.
2. 2.
3. 1.
4. b
5. e
6. g

Minden helyes válasz 1 pont.

6 pont

Összesen 24 pont

14. FELADAT

a)

- A. Svájc
- B. Ausztria
- C. Szlovénia
- D. Horvátország
- E. Bosznia-Hercegovina

Minden helyes válasz 1 pont.

5 pont

b)

Az euró-övezet országa: B, C
Az egykori Jugoszlávia utódállama: C, D, E
Nem tagja az Európai Uniónak: A, E
Minden helyes válasz 1 pont.

A lehetséges helyes válaszok számánál több beírása pontlevonással jár, de 0-nál kevesebb pont nem adható.

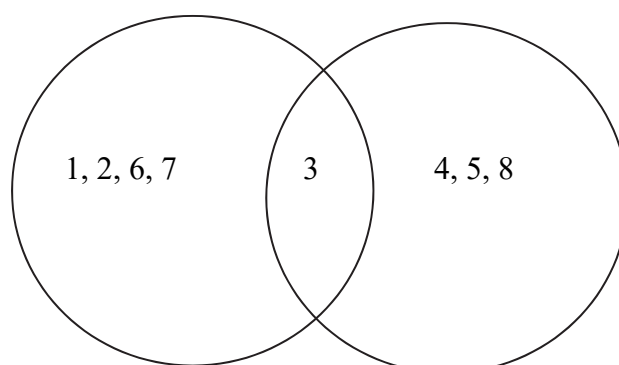
7 pont

c)

1. Torino
2. Genova
3. Milánó
4. Ljubljana
5. Zágráb
6. Nápoly

Minden helyes válasz 1 pont.

6 pont

Az északi országrészre jellemzőA déli országrészre jellemző

Minden jó helyre beírt szám 1 pont.

8 pont

Összesen 26 pont

15. FELADAT

1. Aggteleki-(karszt)
2. Bükk
3. Cserehát
4. Zempléni-hegység/Tokaj–Eperjesi-hegység
5. Hegyalja / Tokaj–Hegyalja
6. Bodrogtó
7. Borsodi-medence
8. Visegrád
9. Vác
10. Paks
11. Kalocsa

Minden helyes válasz egy pont.

Összesen 11 pont

16. FELADAT

a) Szigetköz

1 pont

1 pont

b) Szlovákia

1 pont

1 pont

c)

A főág medre lesüllyedt.

1 pont

A Duna vízhozama csökkent.

1 pont

2 pont

d)

1. H

1 pont

2. I

1 pont

3. I

1 pont

3 pont

Összesen 7 pont

17. FELADAT

- a) Aláhúzva: lassult 1 pont
 A 25 év alatt tapasztalható változás aránya 160%-ról 150%-ra mérséklődött. 1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
- 2 pont
- b) 1,5-szeresére növekedett. 1 pont
- 1 pont
- c) Aláhúzva: igen 1 pont
 Adatsorok: 1, 7, 8, 9 1+1+1+1 pont
 Az egyes élelmiszernövények termelésének növekedési üteme meghaladta a
 népességszám növekedésének ütemét. 1 pont
Megjegyzés: Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
- 6 pont
- d) A termelés mennyiségi növekedése és élelmiszerigény növekedése területileg
 nem esik egybe. / A szegény országoknak nincs pénzük az élelmiszer
 megvásárlására. / A fejlett országokra a túltermelés és a túlfogyasztás,
 a szegény országokra az éhínség a jellemző. 1 pont
Megjegyzés: Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
- 1 pont
- e) Erdőirtás, vízszennyezés. 1+1 pont
Megjegyzés: Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
- 2 pont
- f) Természetes életközösségek (társulások) pusztulása / biodiverzitás csökkenése / a
 növekvő vegyszerhasználat okozta talaj- és vízszennyezés /talajerózió. 1 pont
Megjegyzés: Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

1 pont

Összesen 13 pont